

RYSZARD STAIŃSKI

ur. 1958; Barwinek

Miejsce i czas wydarzeń	Wojślawice, PRL
Słowa kluczowe	projekt Rzemiosło. Etos i odpowiedzialność ; dwudziestolecie międzywojenne ; PRL ; współczesność ; ciesielstwo ; stolarstwo ; praca cieśli ; praca stolarza ; wyroby stolarskie ; Staiński, Piotr ; stawianie domu ; drzewo

Stolarstwo

Cieśla pracował od wiosny do jesieni, a jak przychodziła zima, to co miał ciosać? Nie miał czego. Przecież szczap na opał nie będzie rąbał całą zimę. Robił sobie taką kobylnicę – strugarkę nogą przyciskaną – i strugał orczyki, czyli elementy, na które zakładało się postronki w wozie konnym. Mam nawet taki wzór – orczyki specjalnie gięte i wycinane, żeby się postronki nie zsuwały. Wykonywało się też dyszle i kłonicie do wozu, ławki oraz stołki. Później, jak już widział, że mu wychodzi, to zaczynał coś innego. Przecież jeśli zrobię łyżkę, to czy nie zrobię beczki? A jak zrobię beczkę, to czy nie dam rady koła? A kiedy zrobię koło, to może i wóz zrobię cały? Tak to się rozwijało. Byli cieśle, którzy zimą wyjeżdżali gdzieś dalej i tam robili, na przykład w fabrykach czy w jakichś innych zakładach.

Jeśli ktoś miał do czynienia z drewnem, to już chyba nic mu tego z głowy nie wybije. Ja na przykład w tej chwili jak mam rzeźbić i wezmę sobie kawałek drzewa, to już widzę, gdzie on ma nogę, a gdzie co innego. Staram się, żeby z niekształtnego kawałka wydobyć zarys rzeźby. Dawniej z ojcem nieraz jeździliśmy do lasu po drewno sosnowe na budowę domu. Pozrzynaliśmy, mieliśmy już zwozić to wszystko do domu, ale ojciec łąził po tym lesie. Myślałem sobie: „Po co on tam zagląda?”. A on wybierał drzewo na kosę, na grabie, bo kiedyś ręcznie się to robiło. Ojciec wybierał leszczyny, bo z nimi nie trzeba nic robić, tylko obkorować, wsadzić trzonek i już. Także, jeśli ktoś ma do czynienia z drzewem, to on popatrzy na jakąś gałązkę i już wie, na co to ma być przeznaczone.

Data i miejsce nagrania	2016-06-24, Kolonia Wojstawice
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"